

Моніторинг впровадження Україною зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства

Випуск № 33 (січень-березень 2016 року)

31 січня почала діяти зона вільної торгівлі між Україною та ЄС, відтак уряд поінформував про [зміни у митному режимі](#).

3 лютого міністр економіки А.Абромавичус [подав у відставку](#) через "активізацію блокування будь-яких системних та важливих реформ", запустивши парламентсько-урядову кризу. 16 лютого Верховна Рада відхилила [звіт Кабінету Міністрів](#) та визнала його діяльність незадовільною ([Постанова № 1007-VIII](#)), але не відправила уряд у відставку. [Окремий звіт](#) представив і міністр енергетики В.Демчишин.

Тим часом, Верховна Рада підтримала законопроект, який [відкриває шлях до конкурентної, прозорої та професійної приватизації](#). Також парламент прийняв законопроект, який впроваджує [міжнародні стандарти корпоративного управління](#) для держкомпаній.

12 лютого Президент затвердив [Річну національну програму співробітництва Україна – НАТО](#) на 2016 рік ([Указ №45/2016](#)), в якій серед заходів вказано "продовжити здійснення заходів щодо виконання зобов'язань України, взятих за Протоколом про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства... та з урахуванням відповідних положень Угоди про асоціацію".

17 лютого [Президент підписав Закон "Про публічні закупівлі"](#), який затверджує повне переведення державних закупівель в електронну систему ProZorro. 24 лютого урядом прийнято [Стратегію реформування системи публічних закупівель \("дорожню карту"\)](#).

18 лютого Кабінет Міністрів [схвалив план заходів](#) з імплементації розділу IV "Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею" Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на 2016-2019 роки ([Розпорядження № 217-р](#)).

2 березня Кабінет Міністрів [затвердив зміни до постанов № 615 та № 594](#), які регламентують порядок надання спецдозволів на користування надрами та проведення аукціонів з продажу таких спецдозволів.

2 березня Міненерговугілля [презентувало 39 ключових проєктів](#) для донорської спільноти, а 10 березня оприлюднило [політичну пропозицію](#) щодо схвалення [Концепції Енергетичної стратегії України на період до 2035 року](#), а також [проєкт](#) відповідного розпорядження Кабміну.

14 березня уряд оприлюднив [план дій Кабінету Міністрів України на 2016 рік](#). Основа цього [плану](#) – це 379 конкретних, предметних завдань, у т.ч. в розділі "Енергетична незалежність" ([Розпорядження № 184-р](#)). Того ж дня у приміщенні НКРЕКП відбулася конференція з нагоди [відкриття проєкту Твіннінг з реформування ринку електроенергії](#).

16 березня Верховна Рада ратифікувала [приєднання України до Угоди про державні закупівлі \(GPA\)](#) Світової організації торгівлі ([Закон № 1029-VIII](#)). Для українських компаній це означає відкриття доступу до глобального ринку держзакупівель, який оцінюється в 1,7 трлн. дол.

22 березня Міненерговугілля створило Цільову команду реформ з реформування паливно-енергетичного комплексу та робочі групи за галузевими напрямками ([Наказ № 192](#)).

Дана публікація випущена в рамках проєкту "Покращення імплементації зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства через посилення ролі громадськості", що здійснюється ГО "Діксі Груп" спільно з Ресурсно-аналітичним центром "Суспільство і довкілля" за фінансової підтримки Європейського Союзу.

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of NGO "DiXi Group" and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Ресурсно-аналітичний центр
"СУСПІЛЬСТВО І ДОВКІЛЛЯ"

Загалом прогрес України у виконанні зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства виглядав у січні-березні наступним чином:

У сфері безпеки постачань:

У планах уряду підвищення виробництва енергії на блоках АЕС та подолання слабких місць в роботі енергосистеми

Серед найближчих планів – вирішення питання щодо [збільшення виробництва енергії на блоках АЕС та на ГЕС, ГАЕС](#). Крім того, [уряд затвердив відкоригований проект реконструкції](#) Южно-Української АЕС ([Розпорядження №49-р від 13.01.2016](#)). Що стосується Хмельницької АЕС, то, за словами міністра енергетики, [добудова двох енергоблоків не розпочнеться](#), доки не буде проведено експертизу доцільності їх спорудження.

У публічному просторі виникла дискусія щодо небезпеки використання атомної енергетики для маневрування потужностями, в ході якої [Міненерговугілля заявило](#), що вивчення добового регулювання потужностями на Хмельницькій АЕС було розпочато ще в 2005 році. Також, відомство [оприлюднило позицію міністра](#) В.Демчишина, згідно з якою в зоні відчуження та на майданчиках ЧАЕС створені всі умови для побудови усього комплексу з переробки та зберігання радіоактивних відходів атомної промисловості.

Згідно рішень уряду, на 40% [збільшено фінансування](#) заходів зі зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, а також [виділено кошти для сплати додаткового внеску](#) на рахунок ядерної безпеки ЄБРР ([Постанова № 181](#)). Також Кабмін виступив з ініціативою про спрощення видачі дозволів на здійснення діяльності у сфері використання ядерної енергії. Проектом закону [пропонується](#) звільнити від ліцензування діяльність з перевезення, розвантаження, переробки та зберігання радіоактивних матеріалів. Також, від необхідності отримання дозволів звільняються ті види діяльності, які мають незначну ядерну та радіаційну небезпеку.

Міністром В.Демчишиним [підписано Угоду між Урядом України та Урядом Австралії про співробітництво в галузі використання ядерної енергії в мирних цілях](#), яка створює передумови для постачання урану до України з метою його використання в атомній енергетиці. Серед напрямів співпраці – фундаментальні та прикладні дослідження, розробка, проектування, будівництво, експлуатація та виведення з експлуатації дослідницьких реакторів; поводження з відпрацьованим ядерним паливом; розробка, виробництво, подальша переробка та використання уранових ресурсів тощо. За даними міністерства, у 2016 році з 16 поставок ядерного палива 5 припадає на збірки Westinghouse.

Тим часом, з метою стягнення 127 млн. грн. з НАЕК "Енергоатом" за позовом компанії "Укрелектроват" [Держвиконслужба арештувала все майно оператора АЕС](#), балансова вартість якого становить близько 202 млрд. грн. [Зі слів керівництва компанії](#), це призвело до зриву фінансування більшості виробничих програм, у тому числі постачання ядерних матеріалів та ядерного палива для АЕС.

Крім того, у планах міністерства реалізація проектів, спрямованих на використання на вітчизняних ТЕС газового вугілля [замість дефіцитного антрацитового](#). Також з метою з'ясування законності укладених контрактів на імпорт вугілля, наявності сертифікатів його якості та походження міністр В.Демчишин прийняв рішення про проведення [позапланових внутрішніх аудитів компаній "Центрэнерго" і "Укрінтерэнерго"](#). Міненерговугілля оновило план з підготовки обладнання електростанцій і теплових мереж до ефективної роботи у 2016 році та в осінньо-зимовий період 2016/2017 року ([Наказ № 68](#), [Наказ № 100](#), [Наказ № 160](#)), а

також внесло зміни до Графіка реконструкцій енергоблоків теплових електростанцій енергогенеруючих компаній у 2015-2017 рр. та першому кварталі 2018 року ([Наказ № 77](#))

Паралельно з цим, наприкінці січня було проведено громадські слухання та обговорення проекту Плану розвитку Об'єднаної енергосистеми України на 2016-2025 роки. Серед ключових ідей проекту – [створення передумов для всебічної інтеграції ОЕС України до об'єднаної енергосистеми країн Європейського Енергетичного Співтовариства](#) та подолання слабких місць в роботі енергосистеми. Крім того, з метою забезпечення операційної безпеки функціонування ОЕС України Міненерговугілля оприлюднило проект Наказу "[Про затвердження Порядку складання річних та місячних прогнозних балансів електричної енергії об'єднаної енергетичної системи України](#)", відповідно до якого керівництво енергогенеруючих компаній зобов'язане затверджувати в Міністерстві та погоджувати з НКРЕКП графіки накопичення вугілля на складах ТЕС за новим графіком.

Одночасно в парламенті зареєстровано законопроект [№ 3774](#) про внесення змін до проекту Закону "Про електроенергію", згідно з яким в зимовий час заборонено відключати електроенергію соціально незахищеним верствам населення, однак енергопостачальник може обмежувати електроспоживання у разі якщо розмір неповної оплати спожитої електричної енергії перевищить 6 щомісячних розмірів оплати та законопроект [№ 3819](#), який вносить зміни до Кримінального кодексу, посилюючи відповідальність за виготовлення чи збут пристроїв, що знижують показники лічильників електричної чи теплової енергії. Законопроектом [№ 4220](#) пропонується скасувати функції, невластиві Комітету з питань бюджету, зокрема вилучити норми щодо погодження окремих питань у сфері енергетичної безпеки.

Україна посилює компонент енергетичної безпеки у співпраці з НАТО, а також звертає увагу на питання кібербезпеки

[Річна національна програма співробітництва Україна – НАТО](#) на 2016 рік, затверджена 12 лютого Президентом ([Указ №45/2016](#)), визначає наступні пріоритетні завдання з енергетичної безпеки: вдосконалення законодавчого регулювання питань функціонування паливно-енергетичного комплексу в особливий період; заходи щодо диверсифікації джерел, постачальників, маршрутів і способів транспортування енергетичних ресурсів в Україну; активізація співробітництва з органами НАТО та державами НАТО у сфері енергетичної безпеки; підвищення ефективності використання Збройними Силами України енергетичних ресурсів, зокрема шляхом впровадження рішень для скорочення енергетичних витрат з одночасним підвищенням військової ефективності.

За результатами випадків несанкціонованого втручання в роботу облenergo, Міністерство енергетики створило робочу групу, яка працювала з 18 січня по 3 лютого, яка визначила причиною втручання вірус BlackEnergy, що розсилався за шість місяців до випадків втручання. За результатами аналізу подій, Міненерговугілля [запланувало створити групу](#) за участю представників усіх енергетичних компаній, що входять до сфери управління Міністерства, для вивчення можливостей щодо запобігання несанкціонованому втручанням в роботу енергомереж. Також, Міненерговугілля затвердило Стандарт операційної безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України ([Наказом № 64](#)).

15 березня Президент увів у дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року "Про Стратегію кібербезпеки України" ([Указ №96/2016](#)). Документ констатує, що все частіше об'єктами кібератак та кіберзлочинів стають інформаційні ресурси підприємств транспорту та енергозабезпечення, а також передбачає низку заходів, які слід вжити для кіберзахисту критичної інфраструктури.

Уряд звернув увагу на створення умов для нарощування власного видобутку газу

Варто зазначити, що Дорожню карту дерегуляції видобутку було [представлено](#) та обговорено із зацікавленими сторонами ще у лютому. Натомість у березні відбулося [перше засідання](#) Робочої групи, яка вивчатиме шляхи збільшення власного видобутку шляхом змін до податкової системи нафтовидобувної галузі

Також відомство оприлюднило [законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення користування надрами з метою видобування енергетичних корисних копалин"](#). Документом пропонується передати Міненерговугілля функції видачі та контролю виконання спеціальних дозволів на користування надрами щодо горючих (газ природний, газ, розчинений у нафті, газ сланцевих товщ, газ центрально-басейнового типу, газ (метан) вугільних родовищ, конденсат, бітум нафтовий, нафта), твердих (антрацит, сланці, буре вугілля, кам'яне вугілля, торф) корисних копалин та уранових руд. За Мінприроди та Держгеонадрами передбачається залишити функцію видачі та контролю спеціальних дозволів на користування надрами щодо металічних руд, неметалічних корисних копалин та підземних вод.

Інша законодавча ініціатива Міненерговугілля – [проект Закону "Про внесення змін до деяких законів України щодо укладання угод про розподіл продукції"](#) – пропонує встановити пільгові ставки рентної плати, визначити компетенцію органів державної влади та органів місцевого самоврядування, уточнити процедуру укладання УРП із діючим надрокористувачем та залученим ним інвестором, та інші зміни до чинних процедур.

Уваги варті і [законопроект № 3849 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння пошуку та видобутку нафти і газу в Україні"](#). Документ пропонує зміни до закону "Про нафту і газ" та Кодексу про надра (врегулювання питань власності на видобуті вуглеводні та інші корисні копалини, отриману чи оброблену геологічну інформацію), а також до Закону "Про угоди про розподіл продукції" (можливість укладення УРП без конкурсу щодо родовищ корисних копалин із незначними запасами, спрощення процедур укладення та реалізації УРП на основі виданих раніше спецдозволів на користування нафтогазоносними надрами).

У сфері реформи газового ринку:

У парламенті прийнято частину вторинного законодавства, водночас депутати пропонують виходи із проблемних ситуацій

Профільний комітет Верховної Ради рекомендував прийняти в першому читанні [законопроект № 3325 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення умов функціонування ринку природного газу"](#). Як йдеться у [висновку](#), депутати рекомендують з метою якісної підготовки законопроекту до другого читання створити робочу групу, яка опрацює пропозиції щодо особливостей передачі операторам у платне користування газорозподільних систем, власником яких є держава та положень про спецрахунки для теплопостачальників.

4 лютого прийнято Закон "Про внесення зміни до Митного кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу" ([Закон № 994-VIII](#)). Документ врегулював процедури митного контролю та митного оформлення обсягів природного газу, у тому числі за операціями із заміщення природного газу (бекхол). Фактично, зміни уможливили проведення таких операцій вже з 1 березня.

5 лютого народними депутатами внесено законопроект "Про внесення змін до деяких законів України щодо вирішення проблемних питань з постачання природного газу" ([ресстр.](#)

[№ 4034](#)). Пізніше, 16 березня законопроект було замінено доопрацьованою версією. Документ має на меті усунути колізію щодо ліцензування діяльності з постачання газу за нерегульованим тарифом, а також пропонує тимчасово – до створення повноцінно конкурентного ринку – дозволити застосування замовниками переговорної процедури до закупівлі газу (через неможливість застосування процедури торгів).

Подібні цілі має й законопроект [№ 4175](#) "Про внесення змін до статті 39 Закону України "Про здійснення державних закупівель" (щодо удосконалення системи взаємовідносин між споживачами-бюджетними установами та постачальниками природного газу)", який рекомендовано відхилити.

18 березня народні депутати внесли законопроект "Про особливості передачі в оренду приєднаних газорозподільних мереж з контрольною часткою державної та/чи комунальної власності" ([реєстр. № 4263](#)). Документ пропонує визначити газорозподільні мережі як цілісні майнові комплекси та надати органам управління державною та комунальною власністю право на передачу таких об'єктів в оренду (у випадку, якщо частка державної / комунальної власності перевищує 50%) за конкурентною процедурою. При цьому співвласники мереж мають право на отримання орендної плати відповідно до розміру своєї частки власності.

Попри амібтні плани, уряд обмежився точковими рішеннями щодо ринку

Ключовим дороговказом для змін став оприлюднений план дій Кабінету Міністрів на 2016 рік ([Розпорядження № 184-р](#)). Документ передбачав низку кроків, зокрема обрання моделі відокремлення для газотранспортної системи (прийняття актів Кабміну до 1 березня), реформування системи оподаткування газовидобувної галузі з метою збільшення видобутку (подання відповідного законопроекту до 1 червня), дерегуляція в газовидобувній галузі (прийняття актів та направлення законопроектів до 1 вересня), інтеграція вітчизняної та європейської ГТС (укладання угод про інтерконектори між операторами до 1 жовтня), забезпечення прозорості видобувних галузей (подання законопроекту "Про розкриття інформації у видобувних галузях" до 1 квітня), запровадження оплати за фактично спожитий газ (подання законопроекту щодо обов'язкового комерційного обліку до 31 травня), а також міжнародну підтримку реформ (через прийняття розпорядження Кабміну "Про збільшення роздрібного тарифу на газ і теплову енергію" до 1 березня).

2 березня Кабінет Міністрів вніс зміни до пункту 23 Порядку розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з постачальником природного газу, на якого покладено спеціальні обов'язки ([Постанова № 138](#)). Зокрема, збільшено термін, протягом якого теплопостачальним підприємствам відраховується більша сума коштів від споживачів за наданні послуги. Ці ж питання врегулює спільний наказ Міненерговугілля та Мінфіну ([Наказ № 174/369](#)).

3 березня уряд вніс зміни до Постанови від 1 жовтня 2015 року № 758 "Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у перехідний період)" ([Постанова № 234](#)). Цими змінами було фактично відкладено до 1 травня прийняття рішення про перегляд цін на закупівлю та реалізацію газу домогосподарствам та теплопостачальним компаніям, яке мало бути встановлено окремим рішенням Кабінету Міністрів. Разом з тим, це означало автоматичне набуття чинності з 1 квітня найвищої ставки ціни на газ для населення – 7188 грн. за тис. кубометрів.

Таким чином, уряд поки не продовжив "Нафтогазу" [спеціальні обов'язки з формування запасу газу для населення](#): за словами голови правління компанії А.Коболева, зволікання з цим рішенням означатиме [припинення пільгових умов та початок продажу газу для населення і ТКЕ за ринковими цінами](#). На цьому фоні НКРЕКП [знизила тариф на транспортування газу і збільшила тариф на його розподіл](#).

Зміни на підзаконному рівні потребують роз'яснень учасникам ринку і споживачам

23 березня уряд затвердив нові норми споживання газу населенням у разі відсутності газових лічильників ([Постанова № 203](#), [Постанова № 204](#)). Зокрема, встановлюється 4,4 кубометрів на людину в місяць, якщо встановлена плита газова за наявності централізованого газопостачання та 7,1 кубометрів на людину в місяць у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача, а також 14 кубометрів на людину в місяць при наявності плити газової та водонагрівача. На цьому фоні відбувся конфлікт із облгазами, які намагалися стягнути оплату за старими нормами: зокрема, прем'єр-міністр А.Яценюк вимагає [повернути різницю громадянам](#).

Також НКРЕКП повторно оприлюднила [проект постанови "Про затвердження Методики визначення та розрахунку тарифу на послуги розподілу природного газу"](#). Зокрема, регулятор вказує на потребу закріплення єдиних засад формування розподільчого тарифу для відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат, отримання прибутку, стимулювання ліцензіата до оптимізації витрат та виконання вимог Закону "Про ринок природного газу".

29 січня Кабмін затвердив нову редакцію Тимчасового положення "Про порядок проведення розрахунків за надання населенню послуг з газопостачання в умовах використання загальнобудинкового вузла обліку" ([Постанова № 46](#)). Документ приведено у відповідність до Кодексу газорозподільних систем, прийнятого у вересні 2015 року на виконання вимог нового закону про ринок газу.

Важливим кроком у створенні газового ринку має стати перехід на енергетичні одиниці, що визначено положеннями Директиви 2006/32/ЄС та Регламенту № 715/2009, зокрема при здійсненні розрахунків за спожитий газ. У зв'язку з цим регулятор [повідомив](#) про створення робочої групи із залученням представників Міненерговугілля, ПАТ "Укртрансгаз", розподільчих підприємств, інших заінтересованих учасників, а також представив своє бачення перехідного процесу.

Спеціальним [листом](#) НКРЕКП надала роз'яснення щодо від присвоєння ЕІС-кодів (кодів енергетичної ідентифікації суб'єкта ринку газу та/або точки комерційного обліку) з боку газорозподільних компаній, у зв'язку з численними зверненнями споживачів щодо відмови у видачі таких кодів.

Окремим [листом](#) регулятор пояснив, що з 1 квітня 2016 року вартість послуг розподілу газу має оплачуватись окремо як плата за потужність ("абонентська плата") на користь операторів газорозподільних мереж, тоді як вартість фактично спожитого газу – газопостачальному підприємству. Ще одне [роз'яснення](#) стосувалося оформлення побутовими споживачами заяви-приєднання до умов договору постачання газу. До роз'яснень вдавався і уряд: зокрема, Міненерговугілля [дало відповіді](#) на поширені запитання про нарахування та сплату за газ для побутових споживачів.

17 березня НКРЕКП внесла кардинальні зміни до постанови 2012 року "Про затвердження форм звітності НКРЕ у нафтогазовому комплексі та інструкцій щодо їх заповнення", доповнивши їх формами для операторів газотранспортних, газорозподільних мереж, а також сховищ ([Постанова № 334](#)). У [звіті](#) про базове відстеження постанови вказано, що її дія поширюється на 45 суб'єктів господарювання.

Практично сформовано незалежну наглядову раду "Нафтогазу" – на фоні покращення фінансового стану компанії

19 січня Мінекономрозвитку ініціювало [відбір кандидатів на посади незалежних членів наглядової ради](#) НАК "Нафтогаз України". До підбору залучено міжнародну рекрутингову агенцію Odgers Berndtson, процес отримав фінансову підтримку ЄБРР. До квітня 2017 року

повноваження наглядової ради будуть обмеженими, зокрема, призначати правління та затверджувати фінансовий та інвестиційний плани компанії будуть загальні збори акціонерів. З квітня 2017 року ці повноваження перейдуть до наглядової ради.

25 березня міністр А.Абромавичус повідомив, що [номінаційний комітет відібрав трьох претендентів](#) на посади незалежних членів наглядової ради НАК "Нафтогаз України", які є [незалежними директорами із значним досвідом роботи у галузі](#): М.Річардса, П.Уорвіка та Ч.Проктора. 30 березня Кабінет Міністрів погодив кандидатуру першого заступника Міністра економічного розвитку і торгівлі Ю.Ковалів для призначення членом наглядової ради "Нафтогазу" ([Розпорядження № 251-р](#)).

"Нафтогаз" вперше відзвітував про [позитивний фінансовий результат](#), зокрема прибуток у II півріччі 2015 року зріс у 1,6 разів – до 74,129 млрд. грн. У лютому уряд оприлюднив [Звіт про результати роботи 100 найбільших державних підприємств України за 9 місяців 2015 року](#), в якому вказано: НАК "Нафтогаз України" отримала прибуток 0,2 млрд. грн., у порівнянні зі збитком -60,2 млрд. грн. за відповідний період 2014 року (без урахування списання безнадійної заборгованості).

Водночас, 19 лютого Міненергівугілля створило Робочу групу з питань розроблення плану заходів щодо запобігання виникненню ризиків, пов'язаних з реорганізацією НАК "Нафтогаз України", її дочірніх підприємств та господарських товариств, корпоративні права (часток, акцій) яких належать НАК "Нафтогаз України", в частині виконання кредитних зобов'язань ([Наказ № 119](#)).

Нові правила ціноутворення у сфері транспортування газу ще не запрацювали у сфері транзиту

Компанії, що планують здійснювати імпорт газу або його транспортування через територію України, повинні здійснити замовлення потужності по точках входу/виходу та здійснити попередню оплату. Зокрема, "Укртрансгаз" опублікував цілий масив інформації для замовників, включаючи перелік віртуальних точок [входу](#) та [виходу](#) ГТС, а також порядок отримання ЕІС. Також "Укртрансгаз" оприлюднив порядок оплати послуг замовленої потужності, зокрема [надання фінансової гарантії](#) та [укладання угод](#), який буде запроваджено з березня 2016 року відповідно до Кодексу газотранспортної системи. Також опубліковано [різноманітні форми подання номінацій та алокацій](#), диференційовані для потреб різних суб'єктів ринку.

У березні НКРЕКП затвердила зміни до Кодексу газотранспортної системи та до своєї постанови від 30 вересня 2015 року № 2494 "Про затвердження Кодексу газорозподільних систем" ([Постанова № 304](#)). Зокрема, документом визначено Порядок проведення аукціонів розподілу потужності на міждержавних з'єднаннях, а оператора газотранспортної системи зобов'язано використовувати кошти, отримані за послуги балансування та не використані за результатами року, виключно як джерело фінансування розвитку ГТС.

11 березня регулятор доручив НАК "Нафтогаз України" і ПАТ "Укртрансгаз" до 1 березня привести договірні відносини щодо транзиту газу у відповідність до Типового договору транспортування природного газу ([Розпорядження № 1-р](#)). До того моменту НКРЕКП санкціонувала можливість транзиту за договором з "Газпромом" та пов'язаними договорами. Водночас перехід на нові договірні відносини заблоковано до моменту прийняття рішення Стокгольмським арбітражем, який розглядає транзитний спір "Нафтогазу" і "Газпрому".

Тим часом, 5 січня НКРЕКП оприлюднила [проект постанови "Про затвердження Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи"](#), 15 березня – доопрацьований [проект](#). Зазначається, що документ розроблено відповідно до статей 1, 4, 24 Закону "Про ринок природного газу" та з метою адаптації законодавства України до

законодавства ЄС (зокрема, Директиви 2009/73/ЄС). Проект передбачено, що зобов'язання щодо сертифікації оператора ГТС встановлюються незалежно від обраної моделі його відокремлення.

Також НКРЕКП оприлюднила [проект постанови](#) "Про затвердження Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим регульованого доступу". Зокрема, регулятор вказує на потребу закріплення єдиних засад формування згаданих тарифів для відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат та виконання вимог Закону "Про ринок природного газу".

У сфері реформи ринку електроенергії:

Розроблено рамкові законопроекти

2 березня Кабінет Міністрів [схвалив та відправив](#) на розгляд парламенту законопроект про ринок електричної енергії, який був розроблений спільно Міненерговугілля і Секретаріатом Енергетичного Співтовариства. У парламенті [документ був зареєстрований](#) 10 березня.

Натомість 14 березня було оголошено про [початок проекту Twinning](#) з реформування ринку електроенергії, за фінансової підтримки ЄС. Завдання проекту – використання досвіду Словацької Республіки, а також досвіду інших держав-членів ЄС з Вишеградської групи для посилення спроможності НКРЕКП в регулюванні ринку електроенергії.

Також Міненерговугілля [розробило проект закону](#) "Про ринок вугільної продукції", завдання якого – запровадити принципи вільної конкуренції у торгівлі і постачанні вугільної продукції, а також [передано на розгляд](#) уряду Концепцію Державної цільової програми реформування вугільної промисловості до 2020 року.

НКРЕКП працює над відповідністю тарифоутворення європейським правилам

Тим часом, на виконання Угоди про асоціацію та Договору про заснування Європейського Співтовариства в частині Директиви 2009/72/ЄС регулятор [оприлюднив проект Постанови](#), метою якою є [вдосконалення механізму впровадження стимулюючого регулювання](#) та зміна термінів подачі заяви на перегляд тарифів, що дасть можливість впровадити стимулююче регулювання з будь-якого кварталу. Крім того, НКРЕКП [оприлюднила проект регуляторного акту](#) "Про затвердження Змін до Порядку фінансування послуг з приєднання електроустановок до електричних мереж", яким, зокрема, передбачається використання електропередавальною організацією одного поточного рахунку для всіх типів приєднання.

Зокрема, регулятор планує [впроваджувати стимулююче регулювання в галузі електроенергетики](#): наприкінці лютого [було прийнято Постанову №235](#) «Про затвердження Змін до Процедури встановлення тарифів для ліцензіатів з постачання електричної енергії за регульованим тарифом т/або з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами у разі застосування стимулюючого регулювання». Її прийняття [дозволить виконати зобов'язання](#), передбачені Договором про заснування Європейського Співтовариства в частині впровадження Директиви 2009/72/ЄС.

26 лютого [було офіційно оприлюднено](#) Ставки плати за стандартне приєднання електроустановок на 2016 рік ([Постанова НКРЕКП №3019 від 22.12.2015](#)). Їх прийняття [сприятиме виконанню вимог законодавства та підвищенню показника «Підключення до системи електропостачання»](#) в рейтингу Світового банку «Doing Business 2016», а також

функціонуванню та збереженню ринку послуг з приєднання електроустановок до електричних мереж.

З огляд уна зростання тарифів, актуальним залишається пошук додаткових інструментів захисту споживачів

НКРЕКП поінформувала [про третій етап вирівнювання цін на електроенергію для населення](#) та ліквідацію перехресного субсидіювання – наступне підвищення тарифів на електричну енергію для населення відбудеться з 1 березня, як і було затверджено [Постановою НКРЕКП № 220 від 26.02.2015](#).

4 березня міністр В.Демчишин [оголосив про створення](#) Міжвідомчої робочої групи з опрацювання актуальних питань і звернень громадян та їх об'єднань, юридичних осіб щодо надання послуг з електро-, тепло та газопостачання. Завдання групи буде аналіз проблем споживачів, які стикнулися з непрозорою роботою монополістів, непорозуміннями щодо структури тарифів, правил нарахувань, надання роз'яснень.

Тим часом у парламенті було зареєстровано проект Постанови [№ 3774/П від 21.03.2016](#), якою пропонувалось відправити на доопрацювання [зареєстрований у січні законопроект](#) про внесення змін до Закону «Про електроенергетику», що пропонував встановити нижню межу заборгованості за електроенергію для обмеження чи припинення енергопостачання споживачу.

У рамках політики дерегуляції, на засіданні уряду 16 березня [було схвалено законопроект](#), розроблений Мінрегіоном «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку приєднання до електричних мереж», який покликаний спростити приєднання до мереж через перехід від системи отримання дозволів доповідного принципу, а також відміну дозволу на розробку проекту відведення земельної ділянки під об'єкти електроенергетики, розміщення яких передбачено містобудівною документацією.

Реформа вугільної галузі та фінансова підтримка шахтарів залишаються одним із пріоритетів влади

Зміна керівництва вугледобувних компаній [є продовженням політики оптимізації роботи гірничих підприємств та залучення ефективного менеджменту](#). У Міністерстві зазначають, що ефективне управління вугільним підприємствами є запорукою беззбиткової роботи та вчасної виплати зарплати гірникам. На фоні цього Постановою Кабміну [№ 26 від 20.01.2016](#) було затверджено новий склад комісії з ліквідації ВАТ "Національна акціонерна компанія "Вугілля України".

Заборгованість перед шахтарями залишається однією з ключових проблем. На початку січня на погашення заборгованості з зарплати шахтарів міністерством [було виділено 70 млн. грн.](#) Після цього [Постановою уряду №1 від 13.01.2016](#) було затверджено Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті на поповнення обігових коштів або збільшення статутних фондів вугледобувних підприємств для погашення заборгованості із заробітної плати працівникам. Виділені кошти у сумі [500 млн грн. будуть спрямовані на погашення заборгованості](#) за 2015 рік.

Також, Міненерговугілля [завершило роботу над проектом Закону України "Про ринок вугільної продукції"](#), метою якого є встановлення правил торгівлі на ринку вугільної продукції в умовах поетапного роздержавлення енергетичної галузі, створення прозорого ринку вугільної продукції з рівними умовами ведення бізнесу для усіх суб'єктів господарювання, включаючи державні підприємства. Міністерство енергетики [провело спільне засідання](#) з парламентським Комітетом ПЕК, де була обговорена Концепція реформування вугільної галузі.

Наприкінці березня під егідою міністерства було [проведено круглий стіл](#), де було обговорено механізм взаємодії між міністерствами та відомствами для соціального захисту вивільнених працівників та визначення засад співпраці при вирішенні проблем зайнятості шахтарів. Також, [парламент вніс зміни](#) до Державного бюджету в частині державної підтримки державних вугледобувних підприємств, що [дозволило використання 350 млн грн](#) з програми реструктуризації, підтримати добудову шахти «Нововолинська» № 10 в обсязі 100 мільйонів гривень, ще 250 млн грн спрямувати на держпідтримку вугільних підприємств.

Ситуація з експортом електроенергії дещо покращується

У січні експорт здійснювався лише в одному напрямку, [на частину експортних потужностей навіть не було заявок](#). Серед позитивних моментів – збільшення кількості учасників на аукціоні з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж – у січні в ньому [взяли участь чотири компанії](#), у лютому – п'ять компаній. По-друге, з березня експорт здійснюватиметься в декількох напрямках (зокрема, [в Польщу, Білорусь, Словаччину та Молдову](#)).

Тим часом, в Міненерговугілля зауважили, що наразі [пропозиції щодо розширення експорту електроенергії на західні ринки не розглядаються, бо Україна працює над проектом синхронізації вітчизняної ОЕС з Об'єднаною енергосистемою Європи](#). На фоні цього, НКРЕКП [повторно оприлюднила проект Постанови](#) "Про затвердження Порядку формування прогнозованої оптової ринкової ціни електричної енергії". Документом, зокрема, передбачається вдосконалення процедури формування та затвердження прогнозованої оптової ринкової ціни електричної енергії.

У сфері державного регулювання енергетики:

У парламенті розблоковано врегулювання незалежного статусу регулятора на законодавчому рівні

27 січня законопроект № 2966 "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" було розглянуто у Верховній Раді. За підсумками обговорення, парламент вирішив направити документ до Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки для підготовки на повторне перше читання ([Постанова № 945-VIII](#)).

19 лютого зареєстровано доопрацьований законопроект ([ресстр. № 2966-д](#)). Варто зазначити, що депутати врахували більшість із [пропозицій](#) Стратегічної дорадчої групи, яка об'єднує кращих українських та міжнародних експертів за участі представників міжнародних об'єднань регуляторів, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, Єврокомісії. Законопроект двічі включався до порядку денного засідань (15 і 29 березня), однак не був розглянутий.

Тим часом, сама НКРЕКП намагається зробити свою роботу більш відкритою

З метою забезпечення прозорості роботи та доведення її результатів до споживачів, органів місцевої та центральної влади, регулятор [започаткував практику публікації на веб-сайті актів перевірок ліцензіатів НКРЕКП](#), ознайомитися з якими можна за цим [посиланням](#). Крім того, задля того, щоб споживачі мали змогу здійснювати аналіз сукупного споживання енергоносіїв, підвищувати рівень енергоефективності та приймати зважені рішення щодо оптимального джерела покриття потреб в енергоносіях, НКРЕКП провела презентацію [щодо](#)

[переходу на енергетичні одиниці](#). Цей крок, зокрема, визначений положеннями Директиви 2006/32/ЄС та Регламенту №715/2009/ЄС.

Паралельно з цим, у НКРЕКП [обговорили питання, які стосувалися системи електронних закупівель ProZorro](#). Оскільки з 1 квітня поточного року ця система закупівель набуває чинності для всіх ліцензіатів НКРЕКП, то Комісія [звернулася з пропозицією до всіх підприємств організувати в себе навчання](#) за участю представників Мінекономрозвитку щодо її правильного подальшого використання.

31 березня НКРЕКП схвалила [Звіт](#) про результати своєї діяльності у 2015 році ([Постанова № 515](#)), який опубліковано на офіційному веб-сайті 1 квітня.

У сфері відновлюваної енергетики:

Ринок електроенергетики в Україні очікують зміни

На засіданні 20 січня [Кабінет міністрів України не продовжив режим надзвичайної ситуації в енергетиці](#). Водночас в уряді вирішили провести окрему нараду, за результатами якої обговорюватиметься питання необхідності продовження надзвичайного режиму в енергетиці.

2 березня на засіданні Кабінет Міністрів схвалив законопроект "Про ринок електричної енергії України", який 10 березня було зареєстровано у Верховній Раді ([реєстр. №4196](#)). Законопроектом, серед іншого, передбачається, що весь обсяг електроенергії, виробленої з відновлювальних джерел енергії, закуповує гарантований покупець, а також запроваджується відповідальність виробників за «зеленими» тарифами за небаланси (відхилення фактичних обсягів відпуску електричної енергії від добових графіків відпуску електричної енергії на наступну добу) та встановлюється особливий порядок їх відшкодування.

28 березня у Верховній Раді з ініціативи уряду зареєстровано [законопроект № 4310](#) щодо спрощення порядку приєднання до електричних мереж. Документ передбачає можливість подання заяви на підключення в електронній формі з наданням автоматичного підтвердження, а також встановлює чіткі строки подання від «Укренерго» договору з визначенням розміру плати за стандартне приєднання та строку підключення електроустановки замовника.

Водночас, за підсумками 2015 року аналітики [вказують](#) на те, що Україні поки не вдається досягнути показників, закладених в Національному плані дій до 2020 року. Зокрема, в документі передбачено у 2015 році досягнення 2,4 ГВт установлених потужностей, а досягнуто лише близько 1 ГВт. Середньорічний приріст потужностей Національним планом визначається на усередненому рівні близько 0,7 ГВт, але на кінець 2015 року було введено лише 19,574 МВт. Рівень виробництва за 2015 рік згідно з документом повинен був становити майже 3 700 ГВт-год, а вироблено було близько 1 600 ГВт-год.

Вступили в дію нові "зелені" тарифи на електроенергію для приватних домогосподарств

12 лютого набула чинності постанова НКРЕКП [№ 3144](#), яка встановлює «зелені» тарифи на електричну енергію для приватних домогосподарств, які виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання об'єктами електроенергетики, які вмонтовані на дахах та фасадах приватних домогосподарств (будинків, будівель та споруд), величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт.

«Зелені» тарифи на електроенергію, вироблену з відновлюваних джерел приватними домогосподарствами, вирости на 3,6%. Зокрема, «зелений» тариф для сонячних електростанцій, введених в дію в 2016 році і експлуатованих домогосподарствами, складатиме 4 грн 81,7 коп. / кВт-год (без ПДВ), а тариф для вітряних електростанцій, що запускаються до кінця 2019 року приватними домогосподарствами - 2 грн 94,75 коп. / кВт-год (без ПДВ).

Уряд оприлюднив план дій Кабінету Міністрів України на 2016 рік

Оприлюднений 14 березня [план дій Кабінету Міністрів України на 2016 рік](#) містить низку заходів, що мають на меті сприяння розвитку відновлюваної енергетики, а саме: «підвищення рівня енергетичної незалежності шляхом збільшення частки відновлюваних джерел енергії в енергетичному балансі країни» (п. 96), «створення сприятливих законодавчих умов та скорочення бюрократичних процедур для реалізації проектів, спрямованих на скорочення або заміщення споживання газу» (п.97) та «дерегуляція у сфері виробництва етанолу» (п.262).

Згідно урядового документу, ключові нормативно-правові акти стосуватимуться (1) [віднесення теплових насосів до обладнання, яке використовує відновлювані джерела енергії](#), (2) стимулювання встановлення сонячних та вітрових електричних станцій на території приватних домогосподарств, (3) поліпшення умов доступу об'єктів альтернативної енергетики до енергетичних мереж, а також (4) розвитку сфери виробництва рідких біологічних видів палива.

Зокрема, впродовж 2016 року, є намір розробити та подати Кабінетові Міністрів законопроект розвитку сфери виробництва рідких біологічних видів палива. Даним законодавчим актом планується передбачити виконання вимоги Директиви 2009/28/ЄС щодо збільшення частки відновлюваних джерел енергії у валовому кінцевому обсязі споживання енергії на транспорті не менше 10% шляхом забезпечення обов'язкового вмісту біоетанолу/КМПА у бензинах моторних, біодизеля в дизельному паливі до 5%.

[Держенергоефективності також презентувало плани та ініціативи](#) у сфері енергоефективності та відновлюваної енергетики на 2016 рік. Стосовно гармонізації законодавства у сфері відновлюваної енергетики із законодавством ЄС прогнозується: розроблення технічних вимог до виробництва і використання біопалив та біорідин із скороченням обсягів викидів парникових газів, запровадження механізму видачі гарантії походження енергії, виробленої з відновлюваних джерел, та у результаті когенерації, а також підготовка Звіту для Енергетичного Співтовариства про результати стимулювання та використання енергії, виробленої з ВДЕ.

Україна приєднається до IRENA

Кабінет Міністрів ініціював [приєднання України до Статуту Міжнародного агентства з відновлюваних джерел енергії \(IRENA\)](#). Участь України в IRENA дозволить подавати заявки до Абу-дабійського фонду розвитку (ADFD) щодо отримання пільгових кредитів, а дозволить отримувати практичні поради експертів щодо покращення нормативно-правової бази у сфері відновлюваної енергетики та ефективно співпрацювати з розвинутими державами задля розвитку цієї галузі.

Стимулювання виробництва та споживання тепла з альтернативних джерел енергії

28 січня було [публічно представлено проект Закону України](#) "Про внесення змін до Закону України "Про теплопостачання" щодо передачі повноважень на встановлення тарифів на

ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії з альтернативних джерел енергії". Документ передбачає ліцензування органами місцевого самоврядування діяльності з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, що виробляється з використанням альтернативних джерел; також ці органи мають встановлювати тарифи на теплову енергію, що виробляється з альтернативних джерел: для бюджетних установ на рівні 90% від діючого тарифу на тепло з газу, для населення – на рівні діючого тарифу на тепло з газу для потреб населення.

30 березня законопроект внесено до Верховної Ради як зміни до Закону України "Про тепlopостачання" щодо стимулювання виробництва теплової енергії з альтернативних джерел енергії ([реєстр. № 4334](#)). Зміни стосуються затвердження процедури тарифного стимулювання виробництва теплової енергії з альтернативних джерел; а також передачі повноважень від НКРЕКП органам місцевого самоврядування щодо встановлення тарифів та місцевим адміністраціям щодо ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії на установках з використанням ВДЕ.

11 лютого на засіданні Уряду [схвалено проект закону України](#), який передбачає віднесення теплових насосів до обладнання, яке використовує відновлювані джерела енергії. Крім того, перелік альтернативних джерел енергії поповниться такими видами, як гідротермальна та аеротермальна.

25 березня у Держенергоефективності [відбулось обговорення](#) шляхів формування ринкових принципів у сфері тепlopостачання, а саме: модель оптового покупця та модель відкритих мереж. За результатами, учасники підтримали варіант створення ринку теплової енергії на базі моделі оптового (єдиного) покупця, як найбільш прийнятної для України.

У сфері навколишнього середовища:

Урядові та парламентські плани у сфері охорони довкілля на 2016 рік

[Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи визначив п'ять головних екологічних пріоритетів:](#) Чорнобильська катастрофа, ухвалення законопроекту щодо бурштину, запровадження мораторію на вилов риби, регулювання поведінки з відходами. Серед пріоритетів законотворчої діяльності Комітету є також підготовка ряду законопроектів, пов'язаних з відновленням системи екологічного контролю у відповідності до європейських норм та стандартів за промисловим виробництвом та будівництвом. Зокрема, мова йде про необхідність ухвалення законопроектів про стратегічну екологічну оцінку та оцінку впливу на довкілля.

[Мінприроди презентувало пріоритетні напрямки реалізації екологічної політики на 2016 рік](#), зокрема здійснення гармонізації українського законодавства до європейського природоохоронного права. Зокрема, керівництво Мінприроди підкреслило необхідність підтримки двох важливих законопроектів "Про стратегічну екологічну оцінку" та "Про оцінку впливу на довкілля".

Оприлюднений 14 березня [план дій Кабінету Міністрів України на 2016 рік](#) містить низку заходів, що серед іншого, стосуються імплементації екологічних зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства, зокрема (1) поетапне приведення законодавства у відповідність з директивами ЄС (відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС); (2) внесення змін до Закону України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року" та затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2016-2020 роки; (3) супроводження у

Верховній Раді України Мінприроди законопроектів про стратегічну екологічну оцінку та оцінку впливу на довкілля.

Оцінка впливу на довкілля та не(дотримання) міжнародних зобов'язань

16 березня 2016 року у м. Женева (Швейцарія), [українська делегація взяла участь у відкритій частині 35-го чергового засідання Комітету](#) з впровадження Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо) та Протоколу про стратегічну екологічну оцінку для звітування щодо прогресу, досягнутого Україною в приведенні проекту відновлення глибоководного суднового ходу р. Дунай – Чорне море у повну відповідність Конвенції Еспо, на виконання рішень 6 Наради Сторін Конвенції Еспо.

Нагадаємо, що однією з вимог рішення Нарад Сторін Конвенції Еспо є внесення змін до законодавства України щодо оцінки впливу на довкілля, законопроект щодо якої після повернення на повторне перше читання все ще чекає своєї черги на розгляд у парламенті.

Тим часом, 3 лютого [Верховна Рада ратифікувала Угоду](#) між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про фінансове співробітництво (асигнування 2011, 2012 та 2013 року), проект “Підтримка природно-заповідних територій в Україні”.

Законодавчі зміни з питань дозвільного характеру

Кабінет Міністрів України вніс важливий системний [законопроект 3759 з метою удосконалення дозвільних процедур у сфері господарської діяльності](#) (узгодження з ЗУ «Про адміністративні послуги»). Близько 85% запропонованих змін стосуються сфери природокористування, зокрема: спеціальне водокористування, використання природних ресурсів в межах ПЗФ, екологічна експертиза, використання рослинних та тваринних ресурсів, експорт/імпорт об'єктів СІТЕS, використання об'єктів Червоної книги, використання ГМО тощо. Значна частина запропонованих змін ніяк не носить косметичного характеру. Наприклад, щодо державної екологічної експертизи запропоновані зміни уточнюють заборону на здійснення діяльності, яка включена до переліку екологічно-небезпечної без позитивних висновків екологічної експертизи, покладають на суб'єкта цієї адмінпослуги обов'язок погоджувати документацію з іншими державними органами.

Протокол про РВПЗ

3 лютого 2016 року [Верховна Рада України ратифікувала](#) Протокол про реєстри викидів та перенесення забруднювачів.

Зміни до Технічного регламенту палив

11 лютого Міненерговугілля оприлюднило [проект постанови](#) для усунення проблемних питань, виявлених під час застосування Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив, а також на виконання плану з імплементації Директиви Ради 1999/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива. Крім того, з метою здійснення контролю за якістю нафтопродуктів, що реалізуються через мережі АЗС, проектом постанови передбачено визначення органу ринкового нагляду.

У сфері енергоефективності:

Енергетичний сервіс

В січні в Держенергоефективності запропонували [залучати управителів багатоповерхівок та ЕСКО-компанії до державної програми з енергоефективності](#). Чиновники посилалися на те, що для модернізації 75 тисяч багатоповерхівок, які є в Україні, залучати тільки ОСББ мало, бо вони складають лише 20%. В агентстві обіцяють таким учасникам держпрограми вигідні умови, зокрема, що стосується термінів окупності, та повідомили, що спільно з банками готують моделі кредитів.

Також в агентстві повідомили про введення [нового коду економічної класифікації видатків бюджету](#) з 2016 року - 2276 "Оплата енергосервісу" відповідно до наказу Мінфіну від 06.11.2015 р. № 996 «Про внесення зміни до економічної класифікації видатків бюджету». Це дозволить оплачувати бюджетні зобов'язання за енергосервісним договором, а бюджетні установи зможуть формувати видуті з урахуванням витрат за укладеними енергосервісними договорами.

В березні в Держенергоефективності провели [експертне обговорення законопроекту щодо технічних змін до Закону України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації» №327-VIII](#). За його результатами вирішили доопрацювати законопроект, підготовлений консультантами Європейського банку реконструкцій і розвитку (ЄБРР), врахувавши зауваження.

Облік

В січні Віце-прем'єр Г.Зубко, заявив, що за 2015 рік було встановлено [50% будинкових лічильників тепла і газу](#), а в 2016 році планують завершити встановлення газових будинкових лічильників, а також вийти на [75-80%](#) встановлення будинкових лічильників тепла.

Мінрегіон тим часом надав роз'яснення щодо [встановлення, обслуговування та перевірки будинкових, а також квартирних лічильників тепла](#). Міністерство надало [дані станом на 1 грудня 2015 року](#), за якими рівень оснащення лічильниками теплової енергії становив 46% (38 511 будинків), холодної води – 28,8% (41 624 будинки), гарячої води – 16% (6 260 будинків).

В лютому в [Концепції Фонду енергоефективності](#) оприлюднили інформацію, що станом на грудень 2015 року 48,1% будинків обладнані лічильниками тепла. В документі зазначено, що відповідно до плану Мінрегіону, до кінця 2016 року передбачається досягнути 80% обладнання будинків лічильниками тепла.

В лютому Міненерговугілля розробило проект постанови «Про затвердження норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників», яким пропонує встановити норму [4,4 куб. метрів на 1 особу за наявності газової плити та централізованого гарячого водопостачання та, відповідно, 7,1 куб. метрів для споживачів у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача та 14 куб. метрів для тих, хто має газову плиту та водонагрівач](#). В Міністерстві відзначили, що після попереднього внесення змін до цих норм побутові споживачі втратили фінансові стимули до встановлення лічильників.

Тим часом в уряді повідомили про [переговори з міжнародними фінансовими організаціями](#) щодо встановлення лічильників населенню – зокрема, йдеться про лічильники на тепло і на газ.

Державні програми

Держенергоефективності продовжило працювати з місцевою владою для покриття відсотків за державною програмою з енергоефективності. В січні був підписаний [меморандум з м.Вишгород](#), в лютому - з Луганською обласною військово-цивільною адміністрацією, в березні голова Агентства [закликав мерів міст](#) долучатися до співфінансування заходів з енергоефективності та прийняття в Чернівецькій, Закарпатській, Черкаській та Сумській областях. Загалом працюють [134 місцевих програм співфінансування «теплих» кредитів](#), з них [у 2015 році прийнята 81 місцева програма](#) - на компенсацію частини відсотків за «теплыми» кредитами було виділено більше 34 млн. грн., 13 тисяч громадян змогли отримати додаткову компенсацію на енергоефективні заходи.

Станом на 1 лютого [було видано 80120 кредитів на суму 1,287 млрд. грн.](#), станом на кінець березня [понад 100 тисяч родин](#) скористалося "теплыми" кредитами на суму понад 1,3 млрд. грн.

В Держенергоефективності [обіцяють цього року вдосконалити механізми](#) стимулювання громадян до втілення енергоефективних заходів. Серед іншого, чиновники діляться першими результатами програми – в результаті термомодернізації витрати на опалення в одному з ОСББ [зменшилися](#) з 15,54 грн/м² до 7,16 грн/м². За рік держава відшкодувала 302 млн. грн. компенсацій за «теплыми» кредитами. Серед отримувачів «теплих» кредитів майже 18 тисяч - отримувачі субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, які скористались «теплыми» кредитами на суму 224 млн. грн. В березні Держенергоефективності відзвітувало про компенсацію за державною програмою з енергоефективності [123 млн. грн. за грудень 2015 року](#), і ще 7,8 млн. грн. за лютий 2016 року компенсовані через один з банків, а з початку дії програми з бюджету [відшкодували 435,1 млн. грн.](#)

Кабмін прийняв постанову [«Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 і від 17 жовтня 2011р. №1056»](#), відповідно до якої програму відшкодування частини кредитів на енергоефективні заходи було продовжено на [2016 рік](#). З Державного бюджету на програму буде виділено [700 млн. грн.](#) у 2016 році. Ще [169 млн. грн.](#) перейшли з 2015 року. Загалом учасники програми можуть отримати цього року [893,8 млн. грн.](#) на відшкодування частини кредитів.

В березні коментуючи роботу програми з енергоефективності, віце-прем'єр Г.Зубко зазначив, що існує ситуація коли [кошти «теплого» кредиту витрачені, а ефект від термомодернізації дає лише 50% економії](#). До червня 2016 року Держенергоефективності спільно з Проектом Групи Світового Банку та Інститутом місцевого розвитку опублікують дані [дослідження ефективності державної програми «теплих» кредитів](#), проаналізувавши дані енергоспоживання до та після реалізації заходів з утеплення за результатами опалювального сезону осінь 2014 року – весна 2015 року. Це має лягти в основу вдосконалення програми кредитів.

Профільний фонд з енергоефективності

В січні Мінрегіон представив [фінансову модель Фонду енергоефективності](#). За задумом, наповнення має відбуватися з боку держави, а також з боку міжнародних фінансових донорів, з якими є попередні домовленості. В Міністерстві хочуть законодавчо оформити модель фонду та передбачити інструменти для захисту інвестицій та можливого повернення коштів. Крім того, обіцяють, що економія енергоресурсів досягне 45%. Також чиновники оцінюють ринок енергоефективності України в 40 млрд. доларів, а річний обсяг інвестицій у нього – в 1,5 млрд. доларів. У відомстві обіцяють, що національний фонд [відрізнятиметься](#) від державної програми енергоефективності акцентом на комплексну модернізацію на основі енергоаудиту, буде забезпечений вибіркового контролю виконання проектів, комплексна

оцінка результатів. Потребу фонду в інвестиціях оцінюють в [1 трлн. грн.](#) або [понад 40 млрд. євро.](#)

Мінрегіон обіцяє створити Фонд в [2016 році](#) та через три-п'ять років досягти [більше ніж 1 млрд. кубометрів щорічної економії газу](#), в тому числі залучивши частину коштів, які закладаються в бюджеті України на субсидії, на інвестиції в енергоефективні заходи.

В березні [ідею зі створення Фонду](#) позитивно оцінив Віце-президент Європейської Комісії з питань Енергетичного союзу Марош Шефчович. З словами Г.Зубка, у 2015 році із держбюджету на виплату субсидій було виділено 14 млрд. грн., у 2016 році на виплату субсидій закладено 35 млрд. грн., а в наступному році очікують значного зростання цієї суми.

Віце-прем'єр підписав [наказ про створення робочої групи щодо Фонду енергоефективності](#). До групи увійдуть представники різних міністерств та донорських організацій. Всі учасники, за інформацією Мінрегіона, погодилися з запропонованою концепцією Фонду. Також було повідомлено, що німецька сторона заявила про виділення 25 млн. євро статутного внеску для Фонду енергозбереження та проведення переговорів з міжнародними донорами щодо залучення кредитних ресурсів для його наповнення.

Спільно з громадською коаліцією РПР та організацією НЕЦУ Міністерство [збирало експертні пропозиції](#) щодо Фонду енергоефективності.

Інституційна структура

В лютому Кабінет Міністрів [подав](#) до Верховної Ради проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо виключення Держенергоефективності з переліку контролюючих органів), обґрунтовуючи це приведенням законодавства у відповідність з Положенням про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України, де не передбачено функцій здійснення державного контролю (нагляду). В кінці березня О.Домбровський зареєстрував [проект Постанови про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України \(щодо виключення Держенергоефективності з переліку контролюючих органів\)](#), який згодом було відкликано.

За результатами дослідження щодо впровадження енергоефективних реформ в Україні, яке провела компанія iC consultants Україна на прохання Мінрегіону та проекту GIZ «Створення енергетичних агентств в Україні», що реалізується за дорученням Федерального міністерства довкілля, охорони природи, будівництва та безпеки ядерних реакторів Німеччини, [майже 61% респондентів оцінили діяльність Держенергоефективності у 2014-2015 роках на «відмінно та добре»](#).

Можливості для фінансування

В січні місто Тернопіль долучилося до проекту [«Підвищення енергоефективності в секторі централізованого тепlopостачання України»](#) – буде проведена реконструкція котельень, побудовані когенераційні станції, встановлені індивідуальні теплові пункти, тощо. Проект впроваджується за рахунок коштів позики Міжнародного банку реконструкції та розвитку.

В лютому Верховна Рада [ратифікувала](#) Угоду між Україною та Європейським інвестиційним банком (ЄІБ), яка дозволить залучити 400 млн. євро для модернізації житлово-комунального господарства в регіонах.

Мінрегіон провів [нараду з питань енергоефективності з представниками донорських і міжнародних фінансових організацій](#), обговоривши стан імплементації вимог Директив ЄС у національне законодавство, зокрема проект Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» та проект Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

Через ЄБРР та місцеві банки буде організована [нова програма фінансування енергоефективних проектів у житловому секторі України](#). Крім того, технології ефективного використання енергії можуть бути серед тих, в які інвестуватимуть українські компанії в рамках програми FINTECC.

Інформування

В січні проект USAID опублікував навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування [«Енергоефективність у муніципальному секторі»](#), що розглядає принципи, методи, етапи та шляхи фінансування реалізації проектів термомодернізації об'єктів житлового та соціального призначення за участю органів місцевого самоврядування, а також порядок оцінки їх ефективності.

В лютому у Львові в рамках взаємодії України з Вишеградською четвіркою (Польща, Словаччина, Угорщина, Чехія) відбувся [круглий стіл та roadshow з питань енергоефективності](#).

Протягом березня відбулися широкі обговорення проблематики енергоефективності. Зокрема, проект INOGATE провів [дискусію навколо основних положень Директиви з енергоефективності](#) – були обговорені кроки щодо розподілу роботи та обов'язків щодо просування її імплементації. Крім того, відбувся [Міжнародний інвестиційний форум щодо реформування енергетичному секторі](#), де серед іншого були обговорені такі питання енергоефективності, як створення Фонду, ефективність опалення будинків, скорочення споживання газу, тощо. Семінар щодо енергозбереження провели в Одесі. Окрім того, питання зниження енергоємності на фоні зростання ВВП в Комітеті з питань ПЕК Верховної Ради.

Енергетичне маркування

В Держенергоефективності [планують](#) цього року розробку та затвердження технічних регламентів енергетичного маркування телевізорів, побутових барабанних сушильних машин, побутових духових шаф та кухонних витяжок, кондиціонерів повітря та пилососів.

Енергетична ефективність будівель

В січні забезпечення енергоефективності будівель було зазначено серед [пріоритетів](#) нормативно-правової діяльності Держенергоефективності на 2016 рік.

В лютому Віце-прем'єр Г.Зубко повідомив про підтримку з боку Енергетичного Співтовариства відповідного розробленого законопроекту після зустрічі з головою Секретаріату організації. Я.Копач закликав допомогти в питанні [пришвидшення розгляду законопроекту](#).

В березні Віце-прем'єр Г.Зубко заявив, що для забезпечення роботи Фонду енергоефективності в Мінрегіоні мають протягом півроку розробити зміни до низки законодавчих актів, включаючи законопроект «Про енергоефективність будівель». За інформацією заступника Міністра регіонального розвитку, відповідний законопроект [пройшов погоджувальну нараду та усі зауваження до нього були усунені](#), що дає підстави сподіватися на його розгляд у Кабінеті Міністрів найближчим часом.

У сфері нафти і нафтопродуктів:

Визначено відповідальне відомство для формування запасів

В контексті роботи над імплементацією Директиви ЄС 2009/119/ЄС про створення стратегічного запасу нафти і нафтопродуктів в Україні, [за повідомленнями](#), уряд призначив Державне агентство резерву відповідальним за розробку відповідної моделі та підготовку законодавчої бази. Зазначимо, що розробку моделі планують здійснити в 2016 році, а формування запасів буде здійснюватися поетапно протягом 5 років.

Ініціативи з розвитку паливного ринку

15 лютого у Верховній Раді зареєстровано [законопроект №4067](#) щодо створення сприятливих умов для розвитку національного виробництва якісного пального. Проект передбачає зниження акцизу на альтернативне моторне паливо зі 120 євро до 75 євро за тисячу літрів. Необхідність прийняття таких змін автори законопроекту пояснюють потребою зинити вартість імпортованого альтернативного палива, як сировини, що використовується у процесі виробництва пального, яка зараз є суттєво вищою за вартість бензину.

24 лютого Кабмін затвердив [постанову №113](#) «Деякі питання електронного адміністрування реалізації пального», яка покликана унеможливити випадки реалізації на АЗС необлікованих обсягів, з яких не сплачений акцизний податок, а також покращити адміністрування акцизного податку. Документ встановлює порядок реєстрації платників акцизного податку з реалізації пального в електронному Реєстрі та порядок роботи системи електронного адміністрування продажів.

23 березня [постановою № 224](#) уряд спростив процедуру реалізації моторного палива ПАТ "Укргазвидобування" для потреб Міноборони, МВС, СБУ, Служби зовнішньої розвідки та інших центральних органів виконавчої влади, які здійснюють керівництво військовими формуваннями, а також Держрезерву, Державній спеціальній службі транспорту та для забезпечення паливом рухомого складу, що належить ПАТ "Укрзалізниця". Механізм реалізації "від виробника до кінцевого споживача" дозволяє ПАТ "Укргазвидобування" пропонувати до реалізації нафтопродукти за найнижчими цінами на ринку.

На роздрібному ринку нафтопродуктів, внаслідок перевірок АМКУ що триватимуть до літа, декілька мереж АЗС [вже отримали звинувачення у змові](#).

Триває врегулювання ситуації щодо зберігання технологічної нафти

5 січня "Укртранснафта" [повідомила](#), що звернулася до Міненерговугілля та "Нафтогазу" із пропозицією створити робочу групу для повернення технологічної нафти викачаної з нафтопроводів у 2014 році. До складу групи передбачено залучити представників "Нафтогазу", Міненерговугілля, Мінекономіки, правоохоронні органи та представників компаній, на зберіганні яких знаходиться нафта: ПАТ "Укртатнафта", ПАТ "Нафтохімік прикарпаття" та "НПК Галичина".

16 січня "Укртранснафта" [звернулася](#) до ПАТ "Укртатнафта" з проханням негайно повернути у власність викачану технологічну нафту без додаткових вимог (у формі орендної плати за незаконно укладені договором), а також провести переговори щодо підписання нового договору на зберігання технологічної нафти.

У лютому "Укртранснафті" вдалося через апеляційний суд [домогтися визнання недійсним](#) договору оренди резервуарів ВАТ "НПК-Галичина". Зазначимо, що загальна сума претензій до ПАТ "Укртранснафта" за зберігання технологічної нафти в резервуарних ємностях Кременчуцького, Дрогобицького та Надвірнянського НПЗ [досягла](#) близько 641 млн гривень. Також в в рамках кримінального провадження про нанесення збитків "Укртранснафті" СБУ в

лютому [провела обшуки](#) в Одесі в офісі компанії "Синтез Ойл", яка входить в групу "Приват".

У березні АМКУ [оприлюднив висновок](#), згідно якого за незмінного стану об'єктів оренди ПАТ "Укртатнафта" та ПАТ "НПК Галичина" майже одночасно збільшували вартість оренди резервуарних ємностей для зберігання нафти, що може вважатися ознакою погодженої конкурентної поведінки. Також на випадок повернення зазначеними компаніями переданої в оренду продукції, державна "Укртранснафта" [оголосила тендер](#) на зберігання 383 тис. тонн технологічної нафти.

У сфері статистики:

19 січня Держстатом затверджено Методологічні положення вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності ([Наказ № 9](#)). Проте, документ є рамковим і не деталізує питання обстеження рівнів енергоспоживання на рівні домогосподарств.

2 березня Держстат видав [Наказ №34](#), яким визнав нечинним затверджені ще 2012 року Методологічні положення з організації державних статистичних спостережень щодо відпуску газу, теплоенергії, води населенню та на господарсько-побутові й комунально-побутові потреби". Причиною визначено приведення у відповідність із чинним законодавством, відтак можна припустити, що крок здійснено з метою спрощення збору первинної інформації.

16 березня уряд затвердив план державних статистичних спостережень на 2016 рік ([Розпорядження № 201-р](#)).

У сфері конкуренції:

Триває розробка системи контролю державної допомоги, зокрема створено спеціалізовані підрозділи

Наприкінці 2015 року АМКУ [прозвітував про виконання Порядку денного Асоціації Україна-ЄС за розділом "Конкуренція"](#), у тому числі виконання зобов'язань за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства в частині створення системи контролю і моніторингу за державною допомогою в сфері енергетики. На сайті АМКУ з'явився новий [розділ "Державна допомога суб'єктам господарювання"](#).

На початку лютого АМКУ оприлюднив [проект розпорядження "Про затвердження Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги"](#). Документ визначає механізм подання до та оформлення повідомлень про нову державну допомогу, внесення змін до умов чинної державної допомоги, а також терміни і порядок розгляду цих повідомлень.

У Комітеті [триває робота над підготовкою технічного завдання](#) до Проекту СІВ (Comprehensive Institution Building), який спрямований на розбудову системи моніторингу та контролю надання державної допомоги суб'єктам господарювання. Зокрема, представники АМКУ зазначили, що ринки бензинів, газу, дизельного пального та електричної енергії визначено серед пріоритетних для дослідження у 2016 році.

1 лютого АМКУ було [сформовано відділ моніторингу державної допомоги](#). За даними проекту "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС", це відбулося в межах програми інституційної розбудови системи державної допомоги.

Роль нового структурного підрозділу АМКУ полягає в розробці вторинного законодавства на виконання Закону "Про державну допомогу суб'єктам господарювання", розбудові адміністративної спроможності для його застосування, наданні консультацій і підвищенні обізнаності серед органів-надавачів державної допомоги про нове законодавство.

Водночас, 26 січня Верховна Рада [прийняла в цілому законопроект № 2168а](#) "Про внесення змін до Закону України "Про захист економічної конкуренції" (щодо підвищення ефективності системи контролю за економічними концентраціями)". Відтепер, перед поглинанням АМКУ перевірятиме тільки великі концентрації між компаніями з річним оборотом понад 150 млн євро. Натомість [законопроект № 2431](#) щодо визначення розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції було [направлено на доопрацювання](#) та внесення на повторне друге читання.

АМКУ зберігає високий темп міжнародної співпраці для розбудови своєї спроможності

У січні делегація АМКУ участь у [навчально-інформаційній поїздки](#) за підтримки Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ). Керівництво органу представило проміжні підсумки реформування в ході [спеціального заходу в Брюсселі](#).

25 січня у Відні відбулась [робоча зустріч між делегацією АМКУ, Секретаріатом Енергетичного Співтовариства та австрійським конкурентним відомством](#). 27 січня у Брюсселі відбулися робочі зустрічі керівництва АМКУ з представниками Єврокомісії, у т.ч. Генерального директорату з енергетики. Також триває робота над підготовкою технічного завдання до проекту СІВ, який спрямований на розбудову системи моніторингу та контролю надання державної допомоги суб'єктам господарювання.

23-26 лютого проведено чергову [Місію з питань створення системи моніторингу та контролю за наданням державної допомоги в Україні](#) (в рамках програми ТАІЕХ). Учасники місії – міжнародні експерти представили досвід створення і функціонування таких систем в країнах Європи, зокрема Румунії та Польщі.

30 -31 березня представники Групи ЄС з підтримки України в рамках програми ТАІЕХ провели [експертну місію з питань конкуренції на ринку енергетики](#). Міжнародні експерти поділилися досвідом щодо підходів до визначення меж ринку у сфері електроенергетики, найкращі світові практики щодо вирішення проблем, пов'язаних з обмеженнями конкуренції на цих ринках. Також сторони обговорили питання імплементації положень Третього енергетичного пакету ЄС при реформі енергетичного сектору в Україні.

Оприлюднено висновки першого дослідження щодо державної підтримки суб'єктів господарювання, проте уряд продовжує неефективні дотації вугільного сектору

У березні, за підтримки Проекту ЄС "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС", АМКУ оприлюднив [звіт про результати дослідження державної підтримки різним суб'єктам господарювання](#) та коротку [брошуру з питань держдопомоги](#).

Згідно з висновками дослідження, галузеві заходи (у т.ч. підтримка вугільної та енергетичної галузей), наприклад у 2012 році, склали близько 43,6% від загального обсягу фінансових ресурсів, виділених для надання державної підтримки. На енергетичний сектор (у тому числі добування вугілля, нафти, газу, виробництва електроенергії) в середньому припадало

близько 30% всієї бюджетної підтримки компаній в Україні у 2011–2013 роках. Енергетичні підприємства були основними отримувачами податкових пільг і субсидій.

Зокрема, підприємства вугледобувної промисловості отримували в середньому 20% загального обсягу субсидій і компенсацій, а надання державних гарантій у 2011–2013 роках призвело до збільшення державного боргу приблизно на 40 млрд. грн. (90% надавалися під виконання фінансових зобов'язань НАК «Нафтогаз України»).

Разом з тим, 31 березня Верховна Рада прийняла [Закон № 1063-VIII](#) щодо підтримки державних вугледобувних підприємств. Видатки за статтею "Реструктуризація вугільної та торфодобувної промисловості" зменшено майже удвічі (з 654,8 до 304,8 млн. грн.), натомість додано видатки за статтями "Державна підтримка вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції" (250 млн. грн.) та "Державна підтримка будівництва шахти № 10 "Нововолинська" (100 млн. грн.).

Антимонопольний комітет активно взявся за дотримання правил конкуренції на енергетичних ринках

21 січня 2016 року в АМКУ відбулось обговорення питань [дотримання законодавства про захист економічної конкуренції на ринках бензинів та дизельного пального](#). Фактори, що можуть свідчити про наявність свідомого паралелізму (мовчазної згоди) між учасниками ринків стали предметом [відповідної справи](#). Так, АМКУ почав розгляд справи за ознаками [узгоджених дій серед операторів ринку роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів](#).

Також АМКУ [порушено справу проти "Укртатнафти"](#) за подання інформації в неповному обсязі (в рамках розслідування антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів аукціонів з продажу нафти сирової та газового конденсату).

Резонансним стало [рішення АМКУ 22 січня, яким оштрафовано "Газпром"](#). Зокрема, зібраними доказами встановлено, що "Газпром" займає монополічне становище на ринку послуги з транзиту газу територією України. За вчинене порушення, яке має бути виправлене протягом двох місяців, на "Газпром" накладено штраф у розмірі 85,965 млрд. грн. У лютому АМКУ повідомив про деталі розгляду [справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку ПАТ "Газпром"](#). Зокрема, російську компанію визнано монополістом на ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України у період 2009 – 11 місяців 2015 року.

У сфері соціальної політики:

Створення ринку житлово-комунальних послуг зі стимулами для раціонального використання енергоресурсів залишається пріоритетом

Оснащеність загальнобудинковими приладами обліку по Україні [має позитивну динаміку](#). Станом на 1 грудня, 46% будинків оснащені лічильниками теплової енергії; майже 29% – приладами обліку холодної води; 16% – гарячої води. При цьому в Мінрегіоні нагадали, що загальнобудинкові теплові лічильники повинні встановлювати спеціалізовані організації [з подальшою передачею на комерційний облік](#) і обслуговування теплопостачальним організаціям, а витрати на повірку та обслуговування [мають бути враховані в тарифах на воду та тепло](#).

Крім того, протягом опалювального сезону українці матимуть змогу [заощаджувати приблизно 25% вартості послуг централізованого опалення](#), адже відтепер нарахування

щомісячної плати за використання централізованого опалення повинно враховувати зміни температурного режиму (зміни в Постанові КМУ №630 від 25.07.2005). Такий механізм нарахування тарифу [дозволить уникнути переплат за спожите тепло](#) наприкінці кожного місяця.

Заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Е. Кругляк зазначив, що наразі реформа ЖКГ [перебуває на початковій стадії](#). Для її подальшого успішного втілення [необхідно розробити Стратегію розвитку житлово-комунального господарства](#). Особливу увагу буде приділено законопроекту «Про житлово-комунальні послуги» (№ 1581-д), прийнятого 3 лютого у [першому читанні](#).

Документ передбачає надання можливості мешканцям як співвласникам багатоквартирних будинків самостійно визначати вартість послуг із утримання будинків та прибудинкових територій, а також припинення державного регулювання цін у цій галузі. Також, за словами Е.Кругляка, його прийняття [створить умови для отримання мешканцями якісних житлово-комунальних послуг](#).

Поки триває підготовка до розгляду в другому читанні: на початку березня було обговорено [концептуальні питання, які стосуються обліку наданих послуг, оплати за встановлення, технічного обслуговування приладів обліку](#). Зазначений у законопроекті принцип обліку відповідає вимогам Директиви 2012/27/ЄС, яку необхідно імплементувати в українське законодавство.

Мінрегіон також планує все більше уваги [приділяти розвитку міської системи енергоменеджменту](#), завдяки якій місцеві та регіональні органи влади підвищуватимуть енергоефективність на своїх територіях. Це вкрай актуально, зважаючи на те, що за підрахунками фахівців, [90% багатопверхівок в країні потребують термомодернізації](#).

Влада визнає, що система субсидування є неефективною та потребує суттєвого вдосконалення з акцентом на енергоефективність

За словами міністра соціальної політики П.Розенка, субсидію на оплату вартості енергоносіїв і комунальних послуг [оформили вже 6 млн родин в Україні](#). Міністр стверджує, що система субсидування дозволила послабити соціальну напругу, викликану підвищенням тарифів, однак в подальшому вона буде вдосконалюватися: зокрема, [однією з її головних задач буде сприяння енергоефективності](#). Якщо, наприклад, людина використовуватиме в опалювальний сезон менше електроенергії чи газу, ніж обсяги, з розрахунку яких обраховувалася субсидія, то на її рахунку накопичуються заощаджені кошти, які потім можуть використовувати для оплати наступних періодів.

Віце-прем'єр Г.Зубко заявив, що наразі державні заходи, зокрема, [нова система субсидування, не мотивують громадян заощаджувати енергоресурси](#) та змінювати ставлення до споживання енергії. Монетизація частини коштів, передбачених на виплату субсидій, [дозволить направити їх на енергоефективні заходи](#). Це стане стимулом для заощадження енергетичних ресурсів населенням та дозволить щорічно зменшувати імпорт газу та витрати держави на субсидії. Задля досягнення цієї мети [Мінрегіон наразі працює над створенням Фонду енергоефективності](#).

Водночас, влада продовжує спрощувати механізм отримання субсидій: зокрема, тим громадянам, які вже перебувають в системі субсидування, [на наступний опалювальний період субсидія буде продовжена автоматично](#). На цьому фоні у березні уряд схвалив Стратегію подолання бідності, якою визначено механізми запобігання бідності та основні завдання з розв'язання цієї проблеми на період до 2020 року. [Розпорядження № 161-р](#) підготовлено на виконання Плану заходів з імплементатії Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом на 2014-2017 роки.

Тим часом, експерти прогнозують щорічне збільшення витрат на субсидії з оплати житлово-комунальних послуг. Уже зараз 9,5 млн домогосподарств мають на них право, і [в 2016 році в бюджеті передбачено рекордні 35 млрд грн. на виплату субсидій](#). За оцінками фахівців Мінрегіону, потенційні витрати на них вже в наступному році можуть скласти 80 млрд грн.

Уряд має намір розширювати програми "теплих" кредитів

Для модернізації підприємств ЖКГ влада використовує кошти від міжнародних фінансових інституцій: зокрема, 3 лютого Парламент ратифікував Угоду між Україною та ЄІБ, яка дозволить залучити [400 млн євро для модернізації житлово-комунального господарства в регіонах](#).

Що стосується термомодернізації, то, враховуючи популярність державної програми серед населення в 2015 році (приблизно [100 тис. родин скористалися минулоріч державною програмою "теплих" кредитів](#)), в 2016 році бюджет програми збільшено – [він складає 900 млн грн., з яких 193 млн грн. надає ЄС](#). При цьому, Мінрегіон планує внести деякі зміни, які дозволять покращити умови компенсації «теплих» кредитів та ефективніше використовувати кошти: наприклад, за комплексне утеплення будинку [міністерство хоче запропонувати до 50% відшкодування](#).

Крім того, [місцеві органи влади все частіше долучаються до співфінансування «теплих» кредитів](#). Свідченням тому є активне прийняття програм з енергоефективності на місцевому рівні: станом на сьогодні, існує 134 місцеві програми співфінансування «теплих» кредитів.

Держенергоефективності, тим часом, презентувало [напрацювання щодо нових механізмів з утеплення багатоповерхівок](#) за рахунок залучення управителів багатоповерхівок та ЕСКО-компаній до державної програми з енергоефективності. Для зменшення окупності таких проектів планується погашати спільно із муніципалітетами частину тіла кредиту та відсоткової ставки. Як результат, збільшиться комерційна вартість житла, а строк експлуатації будівлі подовжиться до 20 років.